
"Jubilé et culte marial (Moyen Âge – époque contemporaine). Actes du colloque international organisé au Puy-en-Velay par le Centre culturel départemental de la Haute-Loire avec le concours du groupe... : [recenzja]

Hereditas Monasteriorum 4, 437-438

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mariusz KARPOWICZ, *Książę Stanisław Herakliusz Lubomirski i artyści* [*Prince Stanisław Herakliusz Lubomirski and artists*], Warszawa: Muzeum Pałac w Wilanowie; Fundacja Książąt Lubomirskich, 2012, pp. 107

Grand Marshal of the Crown Stanisław Herakliusz Lubomirski (1642-1702) was one of the greatest Polish writers of the Baroque era and a patron of the arts. He founded the Bernardine Monastery and Church of St. Anthony of Padua in the village of Czerniaków near Warsaw, as well as the Łazienki palace and park. The Bernardine Church served as a mausoleum for the Lubomirski family. It was designed by Tylman van Gameren (1632-1706) and its construction was supervised by Isidoro Affaitati the Younger (1659-1708). The frescoes on the dome were painted by Francesco Antonio Giorgioli (1655-1725). They were inspired by the three-dimensional paintings from the Il Gesù church in Rome. Wall paintings are a result of collaboration between Giacomo Francisco Cippera known as Todeschni (1664-1736) and Giovanni Battista Colomba (1638-1693), who also painted a series of eight pictures illustrating scenes from the life of St. Anthony. The main altar, too, was designed by Tylman, though it was made by the sculptor Andreas Schlüter (1659-1714) from Gdańsk. 17th century remains in Łazienki also have their unknown masters. There are two surviving sculptures in the Vestibule: *Reposing Mars* (a non-literal copy of the *Ludovisi Ares*) and *Flourishing Poland* (the name coined only by King Stanisław August Poniatowski; in Lubomirski's time the sculpture was a personification of the *Glorious Age*). The Bathing Room still houses fragments of five low reliefs (*Danaid, Arion, Pan and Syrinx, Andromeda and Diana and Actaeon*). The author of the book argues that neither the Church nor the Vestibule and the Bathing Room in the Łazienki Palace would be so outstanding in artistic terms, if it had not been for the inspiration provided by Prince Stanisław Herakliusz Lubomirski. The book is complemented by 43 illustrations linked to the issues analysed in it.

Patrycja ZIOMEK
Institute of History
University of Wrocław

Bruno MAES, Daniel MOULINET, Catherine VINCENT (red.), *Jubilé et culte marial (Moyen Âge – époque contemporaine). Actes du colloque international organisé au Puy-en-Velay par le Centre culturel départemental de la Haute-Loire avec le concours du groupe « Inventaire des sanctuaires et lieux de pèlerinage français » du GDR 2513 du CNRS SALVÉ (Sources, Acteurs et Lieux de la Vie religieuse à l'Époque médiévale), Mercredi 8 juin – Vendredi 10 juin 2005, Saint-Étienne: Publications de l'université de Saint-Étienne, CERCOR, 2009, ss. 460, il.*

Są to materiały z konferencji naukowej zorganizowanej z okazji jubileuszu maryjnego w Puy-en-Velay i poświęconej fenomenowi jubileuszy, dlatego znajdziemy tu prace poświęcone zarówno lokalnemu kultowi maryjnemu (poświędzonemu w Puy-en-Velay od co najmniej 1407 r.) i kultowi maryjnemu ogólnie, jak i jubileuszom, ich obchodom, związanym z nimi piel-

grzymkom, odpustom i duszpasterstwu (por. A. Rivet, *Préface*, s. 7–8, i B. Maes, D. Moulinet, C. Vincent, *Introduction*, s. 9–10).

W części pierwszej, poświęconej egzegezie i historiografii jubileuszy (*Le jubilé : exégèse et historiographie*), znajdziemy dwie prace: J.-F. Lefebvre, *Le jubilé dans la Bible. De la rémission des dettes temporelles à la rémission des dettes spirituelles*, s. 13–27; G. Bedouelle, *Les jubilés et leurs historiens au XXe siècle*, s. 29–34.

W części drugiej przedstawiono Puy-en-Velay jako znaczące centrum kultu maryjnego (*Le Puy-en-Velay, grand foyer du culte marial*): S. Barnay, *Les apparitions de la Vierge au Puy : histoire d'une topique*, s. 37–48; X. Barral i Altet, *Observations sur la statue romane de la Vierge à l'Enfant de Notre-Dame du Puy et sur son noircissement postérieur*, s. 49–61; H. Millet, C. Rabel, *Dévotion carme et premiers jubilés. La „Vierge de miséricorde” du Puy-en-Velay (début du XVe siècle)*, s. 63–86; J. Berger, *Les enseignes de pèlerinage du Puy*, s. 87–114.

Część trzecia dotyczy znaczenia duszpasterskiego jubileuszu w średniowieczu i czasach nowożytnych (*La pastorale du jubilé aux époques médiévale et moderne*): A. Vauchez, *Aux origines du Jubilé: le jubilé romain de 1300*, s. 117–130; J. Delmas, *Une traduction en langue d'oc de la bulle de Clément VI instituant le Jubilé de Rome de 1350*, s. 131–142; M. de Framond, *Les jubilés au Puy-en-Velay (XVe-XVIe s.)*, s. 143–166; C. Vincent, *Les indulgences dans la pastorale du XIIIe siècle*, s. 167–184; F. Rapp, *Des indulgences „Ad instar” aux campagnes d'indulgence plénières*, s. 185–197; M. Venard, *L'Année sainte 1575, de Rome à la France*, s. 199–210; B. Maes, *Les Grands Pardons du Puy, de la réforme catholique à la Révolution*, s. 211–228; D. Julia, *Le jubilé romain aux XVIIe et XVIIIe siècles à travers les récits de pèlerins français (1650-1750)*, s. 229–256; S. Simiz, *Les jubilés de l'est de la France, temps fort de la dévotion urbaine des XVIIe et XVIIIe siècles*, s. 257–270; B. Dompnier, *La célébration des jubilés aux XVIIe et XVIIIe siècles. La pastorale épiscopale et l'imprimé*, s. 271–286.

W części czwartej znajdują się prace dotyczące odnowy jubileuszy i pielgrzymek maryjnych w XIX i XX w. (*Le renouveau des jubilés et des pèlerinages mariaux aux XIXe et XXe siècles*): M. Lounay, *Les jubilés dans la France de l'Ouest au XIXe siècle*, s. 289–304; Ph. Moret, *Le jubilé clandestin du Puy ou les trois jubilés de 1796 (an IV)*, s. 305–319; A. Rivet, *Les jubilés du Puy aux XIXe et XXe siècles : des jubilés dans leur siècle*, s. 321–330; D. Moulinet, *Pèlerinages mariaux en France aux XIXe et XXe siècles*, s. 331–349.

Część piątą tworzą trzy prace na temat współczesnych jubileuszy (*Le jubilé de nos jours*): C. Bilot, *En 1938, le jubilé du tricentenaire du voeu de Louis XIII : un témoignage*, s. 353–370; L. Renna, *Le jubilé de la Sainte Épine d'Andria : de son institution au XXIe siècle*, s. 371–378; J. Roten, *Le jubilé : un défi théologique*, s. 379–403.

W podsumowaniu (*Conclusions. L'historien et les jubilés*, s. 405–414) N. Lemaître przedstawiła świetny przegląd problematyki badawczej. W aneksie znajdziemy pracę Ph. Moret, *Les temps des jubilés, du cycle julien au comput grégorien*, s. 417–421. Tom kończą indeksy miejsc i osób oraz ilustracje.

Marek DERWICH
Instytut Historyczny
Uniwersytet Wrocławski